

Posudek vedoucího diplomové práce

Rurální a urbánní kultura v rámci suburbanizace a trvale udržitelného rozvoje

Autor: Zuzana Vernerová

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, katedra teorie kultury (kulturologie), 2012.

PhDr. Miloslav Lapka, CSc.

Téma, které se více či méně dotýká každého obyvatele ČR a je rozkročeno mezi krajinu (ekologii), společnost (sociologii) a kulturu (kulturologii) se stalo námětem této diplomové práce. Pokračuje tak řada kulturologických prací inspirovaných fenoménem krajiny, v tomto případě krajiny jako volným prostorem. Práce (74 stran textu, včetně obrazových příloh a literatury 90 stran) je rozdělena na dvě části koncepční (přehledovou, teoretickou) a část empirickou, nazvanou případová studie.

Cílem práce, když vynecháme poněkud nadbytečnou rétoriku, bylo:

- představit suburbanizační procesy, jejich počátky, důsledky a projevy v krajině,
- pojmenovat aktuální procesy a poukázat na změny v krajině,
- získat data, dle kterých bych vyhodnotila možný vývoj trendu rezidenční suburbanizace, na základě vykreslení ideálního typu bydlení dnešní mladé generace a jejich preference,
- získat názor mladých lidí na úbytek volné krajiny, komerční výstavbu a jiné suburbanizační procesy.

Urbanistické koncepce zahradních měst, jak je uvedeno v dobře vybraném přehledu, od Howarda po našeho Žáka a Hrušku, ukazuje, že současná satelitní zástavba nepotřebuje v podstatě žádnou z těchto koncepcí, je bezčasová, nezakotvená v tradici a kultuře, univerzální a “neobytná” ve smyslu L. Žáka. Poeticky pojatá kapitola krajina by zasloužila přece jen se vypořádat se základními definicemi krajiny. V části věnované změnám land-use nejde jen o úbytek půdy ve smyslu jejího zastavění, jde také o skrytou, ale o to revolučnější transformaci orné půdy do travních porostů a lesa.

Otázky:

- Moje otázka na autorku práce je vedena právě tímto směrem - současné definice krajiny např. z Evropské úmluvy o krajině a zakladatelská definice A. von Humboldta - mají něco společného?
- Dále mám otázku na reprezentativnost zkoumaného souboru.

Na případové studii oceňuji logický výběr vzorku a použití dostupných internetových technik sběru dat (Vyplňto.cz – placená verze Premium), stejně jako netriviální operacionalizaci vztahu ke krajině. Samotnou konstrukci otázek a používání pětibodové stupnice považuji za standardně provedené pro tento účel. Vyhodnocovací techniky jsou dány službami serveru, pokud však autor neví na co a proč se ptá, jde jen o hru grafů a čísel. Tomu se autorka podle

mého soudu docela úspěšně, snažila vyhnout v interpretaci dosažených výsledků. Velmi oceňuji prostorové rozložení vzorku.

Výsledky případové studie jsou dobře vytěžené. Zdá se, že se autorka dotýká zásadních prostorových projevů suburbanizace – sídelní kaše – a kulturních projevů, včetně téměř stoletého modelu dvojího bydlení české společnosti - práce ve městě, odpočinek na venkově. Jsou zde dobře ukázány paradoxy, které by se daly shrnout pod model NIMB („ne na mém dvorku“ z Angličtiny). Nechci být pohlcen zástavbou, nechci aby mizela krajina, ale chci bydlet s výhledem na volnou krajinu atd. Za dobrou považuji ukázkou reakcí na fotografie (str. 63 a dále). Tato metoda doplňování fotografií, jak se zdá, se osvědčila a částečně nahradila otevřené otázky a jde více po kvalitativních datech.

Z hlediska pečlivě provedené interpretace se zdá, že tři ověřované hypotézy nejsou to nejdůležitější zjištění. To je rozptýleno v případové studii na mnoha stranách, osobně za nosné považuji dvě zjištění – diverzitu přístupů cílové skupiny k ideálu bydlení a absenci myšlení v krajinných souvislostech. Z celé práce je vidět velké zaujetí tématem a jeho promyšlení, jazyk práce je čtivý, logický, vlastní fotografie tvoří organickou součást práce stejně jako přiložený dotazník.

Připomínky:

Jako kritický nedostatek vidím poměrně slabou diskusi v empirické části, kde by bylo zajímavé porovnat dosažené výsledky na více místech a z hlediska posunu a diverzifikace ideálu bydlení a poněkud stranou stojící koncepci trvalé udržitelnosti rozvoje v názvu práce, která by právě v suburbii zasluhovala podrobnější analýzu. Tyto připomínky mohou sloužit jako námět dalšího rozpracování tématu a nesnižují zásadním způsobem význam předkládané diplomové práce.

Literatura je uvedena adekvátně k tématu. Oceňuji citace Ivana Dejmalu, už jen proto, že nejsou běžně dostupné jako řada Cílkových knížek o krajině.

Závěr:

Předkládaná diplomová práce Zuzan Vernerové „Rurální a urbánní kultura v rámci suburbanizace a trvale udržitelného rozvoje“ splňuje požadavky standardně kladené na tento typ prací, naplnila dané cíle, pracuje adekvátně s literaturou, má logickou strukturu a zvládnutou interpretaci empirické části. Z uvedených důvodů rád práci doporučuji k obhajobě.

V Českých Budějovicích 28.5. 2012

PhDr. Miloslav Lapka, Csc.